

SURINAME EN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

vanaf 1945

Dekolonisatie van de West

De koloniën worden zelfstandig

Curaçao - foto entoen.nu

Tijd van Televisie en Computer

Suriname en de Nederlandse Antillen is een canonvenster dat gericht is op

- de politieke ontwikkelingen in Suriname en de Nederlandse Antillen sinds 1945 in het kader van de vraag *wie is de baas?*
- de komst van Surinamers en Antillianen naar Nederland en hun bijdrage aan veelkleurig Nederland.

Het eerste onderdeel van het Canonvenster ***Suriname en de Nederlandse Antillen*** sluit niet aan op de kenmerkende aspecten van de ***Tijd van Televisie en Computer*** voor het basisonderwijs. De politieke ontwikkeling heeft geen directe relatie met ***de blokvorming tussen Oost en West en de Koude Oorlog***.

Het tweede onderdeel - de bijdrage van Surinamers en Antillianen aan veelkleurig Nederland - kan een plaats krijgen binnen het kenmerkend aspect ***sociaal-culturele veranderingen en toenemende pluriformiteit vanaf de jaren '60***.

Traditioneel komt in het basisonderwijs en de basisschoolmethoden voornamelijk de politieke kant aan de orde in de zin van :

- het Statuut
- de onafhankelijkheid van Suriname
- de positie van Aruba

Het tweede onderdeel van het Canonvenster komt voornamelijk aan de orde in samenhang met de onafhankelijkheid van Suriname en de komst van Surinamers naar Nederland.

In het voortgezet onderwijs kunnen de politieke ontwikkelingen vanaf 1945 in de relatie tussen Nederland en de West uitgebreider aan de orde komen in het kader van de dekolonisatie, aansluitend op de dekolonisatie van Indonesië.

Doelstellingen van de twee lessen

- de leerlingen kunnen de aanwezigheid van Surinamers en Antillianen in de hedendaagse Nederlandse samenleving in historische zin verklaren;
- de leerlingen kunnen minstens drie voorbeelden geven van invloed van Surinamers en Antillianen op de Nederlandse cultuur;
- de leerlingen kunnen globaal aangeven hoe de dekolonisatie van de West tot op heden verlopen is (Statuut 1954, onafhankelijkheid Suriname 1975)

Beginsituatie van de twee lessen

- de leerlingen kunnen de *Tijd van Televisie en Computer* op de tijdbalk plaatsen;
- In de aardrijkskundeles is nog niet uitgebreid ingegaan op Suriname en de Nederlandse Antillen, maar met de wereldkaart kan gewerkt worden;
- de leerlingen zijn bekend met het feit dat Nederland vanaf de 17de eeuw gebieden in de West in bezit heeft (de Antillen en Suriname) en dat daar slaven op plantages werkten en dat de slavernij in 1863 afgeschaft is (Canonvenster Slavernij).

Lesopzetten

<p>Voorafgaand aan de lessen Kijk- en zoekopdracht leerlingen 1 Inleiding: Surinamers en Antillianen in Nederland nu</p> <p>Leskern A Waar komen Surinamers en Antillianen vandaan?</p> <p>Leskern B Waarom komen Surinamers en Antillianen naar Nederland?</p> <p>Verwerking Opdrachten</p>	<p>Voorafgaande les: Kijk- en zoekopdracht leerlingen 2 Inleiding: Surinamers en Antillianen in Nederland nu</p> <p>Leskern A Verhaal: Het Statuut</p> <p>Leskern B Verhaal: Onafhankelijkheid Suriname</p> <p>Leskern C Verhaal: De Nederlandse Antillen</p> <p>Verwerking Opdrachten</p>
--	--

Lesopzet 1

Inleiding

Surinamers en Antillianen in Nederland nu

In de vorige les hebben leerlingen de opdracht gekregen om goed te kijken in kranten en op TV of ze iets tegenkomen over Surinamers en Antillianen. Een korte inventarisatie van de ontdekkingen op het bord.

Leskern A

Waar komen Surinamers en Antillianen vandaan?

De eerste stap is de geografische plaatsbepaling van Suriname en de Nederlandse Antillen ten opzichte van Nederland aan de hand van

- een wereldkaart
- een atlas
- www.entoen.nu - dan naar *Suriname en de Nederlandse Antillen* en dan naar *Op de kaart*

Vervolgens kennismaking met deze gebieden, bijvoorbeeld via de volgende schooltv-beeldbank-clips:

- *Suriname. Een mix van culturen* (2 min.05)
- *De Nederlandse Antillen* (1 min.16)

Nagesprek over de verschillen tussen het leven in Nederland en het leven in Suriname en op de Antillen.

Leskern B

Waarom komen Surinamers en Antillianen naar Nederland?

We nodigen twee gastsprekers uit: een Surinaamse en een Antilliaanse gastspreker, die beiden na hun geboorte naar Nederland gekomen zijn.

Ter voorbereiding op hun gastlessen bedenken de leerlingen vragen, die ze aan deze gastsprekers willen stellen, o.m. over waarom naar Nederland?, over de eerste ervaringen met Nederland en over wat de Surinamers en Antillianen bijgedragen hebben aan de Nederlandse cultuur (o.m. eten, muziek en taal).

Eventueel kan dit onderdeel afgesloten worden met het filmpje op www.entoen.nu *Aankomst Surinamers in Nederland op weg naar opvanghuis in Soest* (3min.22) / de teleblik-clip 1042815 *De komst en opvang van Surinamers in Nederland in de jaren '70* (3min.07)

Verwerking

Mogelijke opdrachten

- 1 Zoek op hoe lang de reis van Nederland naar de West duurt
0 per vliegtuig
0 per boot
- 2 Wat zijn de belangrijkste redenen om naar Nederland te komen
0 van de Surinamers?
0 van de Antillianen?
- 3 Wat zou jij ervan vinden om te verhuizen naar één van de eilanden van de Nederlandse Antillen? Met argumenten!
- 4 Wat vind jij ervan dat er zoveel Surinamers en Antillianen naar Nederland zijn gekomen?
- 5 Zijn wij Nederlanders gastvrij voor Surinamers en Antillianen?

De verwerkingsopdrachten worden nabesproken. Bij de opdrachten 4 en 5 kan bij de nabespreking - kritisch - betrokken worden de canonclip Suriname en de Nederlandse Antillen voor groep 7-8, de uitspraken van kinderen vanaf 2min.00.

Alle leerlingen krijgen de opdracht tot de volgende les opnieuw op te schrijven wat ze tegenkomen over Surinamers en Antillianen op televisie en in de krant.

Twee leerlingen krijgen de opdracht om voor een nader te bepalen datum een leesverslag te presenteren over respectievelijk

- Barnard, Henk, *Kon hesi baka. Kom gauw terug*. Bussum: Van Holkema & Warendorf, 1976 (over Suriname en Nederland)
- Lebacks, Diana, *Caimins geheim*. Amsterdam: Leopold, 2001 (over Curaçao en Nederland).

Het leesverslag bestaat uit een korte weergave van de inhoud en een beoordeling van het boek (spannend, aan te bevelen....?)

Lesopzet 2

Inleiding

Surinamers en Antillianen in Nederland nu

In de vorige les hebben leerlingen de opdracht gekregen om op te schrijven wat ze tegenkomen over Surinamers en Antillianen op de televisie en in de krant.

Een korte inventarisatie van de ontdekkingen op het bord (voortbouwend op de inventarisatie uit les 1).

Leskern A

Verhaal Het Statuut

Na de Tweede Wereldoorlog worden verschillende koloniën - Indonesië bijvoorbeeld - onafhankelijk. De vraag is wie er de baas moet zijn in de West. Suriname en de Nederlandse Antillen willen wel baas in eigen huis zijn, maar ze eisen geen onafhankelijkheid: de band met Nederland moet behouden blijven. Daarover wordt uitgebreid vergaderd en besloten wordt dat de gebieden in de West hun eigen bestuur krijgen maar met een belangrijke rol voor Nederland. De gebieden heetten eerst 'overzeese gebiedsdelen', maar worden nu onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden. De koningin van Nederland is dan dus ook koningin in de West. Dit alles wordt opgeschreven: het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, dat vastgesteld en ondertekend wordt in 1954.

Leskern B

Verhaal : Onafhankelijkheid Suriname

Na enige tijd begon in Suriname de discussie over *wie is de baas?* opnieuw. Surinamers zagen dat allerlei koloniën zelfstandig werden en zij dachten dat dat ook wel iets voor hen was. Hoewel: niet iedereen dacht dat. De verschillende bevolkingsgroepen in Suriname dachten daar heel verschillend over, maar uiteindelijk was de meerderheid voor. Op 25 november 1975 werd Suriname onafhankelijk: de Nederlandse vlag in Paramaribo werd gestreken en de Surinaamse vlag gehesen (foto's op www.entoen.nu: Beatrix, de ondertekening en het wisselen van de vlag).

Als intermezzo de teleblik-clip 2887712 *Onafhankelijkheid van Suriname* (1 min.44).

Veel mensen - ook in Suriname - hadden twijfels en besloten te vertrekken naar Nederland. Iedere Surinamer moest kiezen of hij of zij Surinamer of Nederlander wilde worden. Uiteindelijk zijn meer dan 130.000 Surinamers naar Nederland gekomen en is er tot op de dag van vandaag een druk contact tussen Suriname en de Surinamers in Nederland. Surinamers in Nederland sturen geld naar de familie in Suriname en vanuit Suriname wordt eten geïmporteerd, o.m. Surinaamse groenten.

Leskern C

Verhaal: De Nederlandse Antillen

Wanneer we het hebben over de Nederlandse Antillen dan hebben we het over zes eilanden, die bestuurd worden vanuit Willemstad op Curaçao. Het gaat

Curaçao - fort Amsterdam, zetel van de Antilliaanse regering (foto CvdK).

naast Curaçao om Aruba en Bonaire (de ABC-eilanden, de Benedenwindse eilanden) en Saba, St. Eustatius en St. Maarten (de Bovenwindse eilanden).

Het eiland Aruba wilde binnen de Nederlandse Antillen een aparte status en werd in 1996 een zelfstandig land binnen het Koninkrijk. Vandaar dat vanaf die tijd er steeds gesproken moest worden over de Nederlandse Antillen en Aruba.

Over de verdere toekomst van de zes eilanden wordt regelmatig vergaderd. Geen van de eilanden wil los van Nederland, maar wel duidelijk is dat de eilanden die nu samen de Antillen vormen, los van elkaar willen. Sommige net zo als Aruba als zelfstandig onderdeel van het Koninkrijk en andere, die een sterker door Nederland uitgevoerd bestuur willen.

Antillianen zijn leden van het Koninkrijk der Nederlanden en kunnen dus vrij naar Nederland komen. Dat doen ze om werk te zoeken en om te studeren.

Hierbij past het eerste deel van de canonclip Suriname en de Nederlandse Antillen voor groep 7 en 8 (van 0 tot 2min.00).

Ter afsluiting wordt aandacht besteed aan de klassikale tijdbalk. In de *Tijd van Televisie en Computer*:

- 1954 Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden

- 1975 Suriname een onafhankelijke staat.

Verwerking

Mogelijke opdrachten

1 De leerlingen schrijven in hun geschiedenischrift bij het jaartal 1954 wat er toen geregeld is tussen Nederland en de gebieden in de West.

2 Datzelfde doen zij bij het jaartal 1975.

3 Wat vind je van de argumenten van Surinamers om in 1975 naar Nederland te komen?

4 Er zijn mensen die zeggen: *maak alle gebieden in de West onafhankelijk van Nederland*. Waarom gebeurt dit (nog) niet?

5 Nederlanders gaan graag naar de Antillen. Waarom?

Strand op Aruba (foto CvdK).

Op een nader te bepalen moment

De leerlingen die in les 1 de leesopdracht hebben gekregen vertellen over de inhoud van hun boek en over hun leeservaring.

Handleiding voor de leerkracht

Suriname en de Nederlandse Antillen en het primair onderwijs

Materialen, die voorzien van (*) worden specifiek aanbevolen.

1 Jeugdliteratuur

1.1. Informatief

- **Daniëls, W. e.a., *Het Grote Geschiedenisboek*.** Groningen: Scala leuker leren, 2005: blz. 186 (slechts één alinea).
- ***De Canon van Nederland. de vijftig vensters voor kinderen. Van Pluk tot Willem van Oranje.*** Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009, blz. 109-110 en 148 (*).
- **Es, G. van (2008), *Verhalen van Nederland*.** Rotterdam/Houten: NRC Handelsblad/Het Spectrum, blz. 82 (Hoofdstuk 6 *Kleurig land*).

1.2 Verhalend

- **Barnard, H., *Kon hesi baka. Kom gauw terug*.** Bussum: Van Holkema & Warendorf, 1976 (*)
Georgien wacht bij een oom en tante op het platteland totdat ze naar haar moeder in Nederland kan. Haar broer Herwin doet dat in Paramaribo. Ze leven een heel verschillend leven. Als het dan eindelijk zo ver is moeten ze zich aanpassen in een koud land, waar alles zo anders is en waar ook ergens hun vader rond moet lopen.
- **Dijkzeul, L., *Eiland in de wind*.** Rotterdam: Lemniscaat, 2001 (*).
Twee Nederlandse kinderen gaan op bezoek op Bonaire, maken kennis met het leven daar maar ook met de smokkelhandel in smaragden.
- **Lebacs, D., *Nancho van Bonaire*.** 's-Gravenhage: Leopold, 1975 (*).
Nancho's vader is zeeman en zijn moeder staat overal alleen voor. Zij stuurt hem naar oma in Rincon. Laat zijn moeder hem in de steek?
- **Lebacs, D., *Caimins geheim*.** Amsterdam: Leopold, 2001(*).
Caimin woont bij zijn oma op Curaçao, wachtend tot zijn moeder hem naar Nederland over laat komen. Door eenzaamheid en armoede belandt hij in de wereld van drugs.

Op www.entoen.nu worden nog genoemd:

- Hollander, V. den, *Spekkie en Sproet en het verdwenen beeld*. Tilburg: Zwijsen, 2001 (tweede druk 2005) (Spetter, groep 4, serie 4)
- Leeuwen, J. van, *Sontjeland*. Tilburg: Zwijsen, 2000 (Spetter, groep 4, serie 3)

Beide boeken zijn leesboekjes voor 6+-lezers en bevatten nauwelijks enige informatie over de Nederlandse Antillen.

2 Canoninformatie

2.1 website

www.entoen.nu/po/surinamenedenederlandseantillen (*)

2.2 Canonboeken

In volgorde van verschijnen:

- **Toorn-Schutte, J. van der (2007), *Retour NL. De canon van de Nederlandse geschiedenis in vijftig verhalen***. Amsterdam: Boom, blz. 65-66 (met foto van een fragment van het Slavernijmonument in Amsterdam: *.Gedeeld verleden, gezamenlijke toekomst*).
- **Hellinga, G.G. (2007, tweede druk), *Geschiedenis van Nederland. De canon van ons vaderlands verleden***. Zutphen: Walburg Pers, blz. 173-174 (met foto's van Henck Arron, van de ondertekening van de onafhankelijkheid van Suriname door Arron en Den Uyl en van de bauxietwinning).
- **Koops, Th., J.W. Bultje en H. Frijters (2008), *De canon. Wat elke Nederlander moet weten***. Antwerpen / Apeldoorn: Garant, blz. 248-252 (met foto's van de Surinamerivier, de rede van Paramaribo in 1903, zoutwinning op Bonaire en cruiseschepen op St. Maarten).
- **Horst, H. van der (2008), *Een bijzonder land. Het grote verhaal van de vaderlandse geschiedenis***. Amsterdam: Bert Bakker, blz. 619-632 (*).
- **Meder, Th., R.A. Koman en G. Rooijackers (2008), *Canon met de kleine c. 50 verhalen en liederen bij de canon***. Bedum / Amsterdam: Profiel / DOC Volksverhaal Meertensinstituut, blz. 160-163 (een Nanzi/ Anansi-volksverhaal).

2.3 Kaarten

- **Boedhoe, F.L. E. e.a., *Suriname wereldwijd. Wereldatlas voor Suriname, de Nederlandse Antillen, Aruba en het Caribisch gebied* (2007)**. Hebri (*).
- ***De Bosatlas van de geschiedenis canon* (2008)**. Groningen: Noordhoff uitgevers, 2008, blz. 52-53 (*).
(Kaarten van Suriname en de Antilliaanse eilanden, bevolkingscijfers, etnische samenstelling van Suriname, religieuze samenstelling, talen op de Antillen, grafieken van emigratie en immigratie van Suriname en de Antillen).

3 Over Suriname en de Nederlandse Antillen

3.1 Algemeen

Bosma, U., *Terug uit de koloniën. Zestig jaar postkoloniale migranten en hun organisaties*. Amsterdam: Bert Bakker, 2009 (*).

[met veel aandacht voor Surinamers en Antillianen]

Brood, P. en K. Delen, *Het Vaderlandse Geschiedenisboek*. Zwolle - Den Haag: Waanders - Nationaal Archief, 2003, blz. 372 en 401(*).

- Bij het jaar 1954: Totstandkoming van het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden.

- Bij het jaar 1975: Suriname wordt onafhankelijk.

In 21 stappen vrij onverveerd. Constitutionele topstukken van het Nationaal Archief. Den Haag - Hilversum: Nationaal Archief - Uitgeverij Verloren, 2009 (*):

- blz. 58-59 Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden

- blz. 60-61 Onafhankelijkheidsverklaring van Suriname.

Kempen, M. van en W. Rutgers (samenst.), *Noordoostpassanten. 400 jaar Nederlandse verhaalkunst over Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba.*

Amsterdam-Antwerpen: Contact, 2005, vanaf blz. 309 tot 669.

3.2 Nederlandse Antillen en Aruba

- **Bakker, J. e.a., *Nederlandse Antillen en Aruba: mensen, politiek, economie, cultuur, milieu.*** Amsterdam: Koninklijk Instituut voor de Tropen, 's-Gravenhage; NOVIB, Brussel: NCOS, 1999 [Landenreeks].
- **Dalhuizen, L. e.a., *Geschiedenis van de Antillen.*** Zutphen: Walburg Pers, 1997(*).
- **Grey, M. en D. Nausbaum, *Aruba, Bonaire & Curaçao.*** Oxford: Macmillan Education, 2006.
- **Hartog, J., *Aruba. Short History.*** Aruba: De Wit & Van Dorp Stores, 1988.
- **Oostindie, G., *Curaçao, Willemstad. De revolte van 30 mei 1969*** in: W. van den Doel (red.), *Plaatsen van herinnering. Nederland in de twintigste eeuw.* Amsterdam: Bakker, 2005, blz. 346-357.
- **Oostindie, G. (red.), *Curaçao 30 mei 1969. Verhalen over de revolte.*** Amsterdam: Amsterdam University Press, 1999.
- **Oostindie, G. & J. Klinker, *Het Koninkrijk in de Caraïben.*** Amsterdam: Amsterdam University Press, 2001.

3.3 Suriname

- **Dalhuizen, L., *Geschiedenis van Suriname.*** Zutphen: Walburg Pers, 2007 (*).
- **Ramdas, A., *Paramaribo. De vrolijkste stad in de jungle.*** De Bezige Bij, 2009.
- **Snijders, A., *Landenreeks Suriname.*** Amsterdam: KIT Publishers, 2003.

4 Context van het verhaal over Suriname en de Nederlandse Antillen

- Kooij, C.G. van der (2004), *Verleden, heden, toekomst. Bronnenboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff. Hoofdstuk 11: *Televisie en Computer* (*)
Met name blz. 345 en 366-368.
 - Kooij, C.G. van der en M. de Groot-Reuvekamp (2009), *Geschiedenis & Samenleving*. Groningen: Noordhoff, Hoofdstuk 11 *Tijd van Televisie en Computer (1950-heden)* (*).
Met name blz. 217-219.
-

6 Suriname en de Nederlandse Antillen in geschiedenismethoden

Brandaan

In deel 8 staan in les 4 *Goed om te weten* van thema 5 *Opnieuw oorlog* portretjes van vier kinderen, respectievelijk een Surinaamse jongen, een jongen van Curaçao, een meisje uit Turkije en een meisje uit Indonesië. Meer aandacht wordt niet gegeven aan het canonvenster *Suriname en de Nederlandse Antillen*, dat hier samengevoegd is met het canonvenster *Veelkleurig Nederland*.

In het werkboek moeten de genoemde landen verbonden worden met een uitspraak en mogen de leerlingen drie vragen bedenken die ze aan één van de kinderen zouden willen stellen.

Bij de tijd

In deze methode wordt niet expliciet ingegaan op het canonvenster Suriname en de Nederlandse Antillen.

De Trek

In het materiaal voor groep 6 (lesboek) is er in het hoofdstuk *Nederland na de oorlog* aandacht voor de koloniën en komen Suriname (inclusief de onafhankelijkheid) en de Nederlandse Antillen aan de orde. In de encyclopedie zijn er de lemma's *Suriname* (creolen, hindostanen, de vlucht naar Nederland) en de *Nederlandse Antillen* (o.m. papiaments)

In het materiaal voor groep 8, gekoppeld aan *De Republiek*, aandacht voor o.m. West-Indië en de slavernij, inclusief de afschaffing. In het hoofdstuk *Na de oorlog* voor groep 8 aandacht voor de onafhankelijkheid van Suriname en voor Desi Bouterse.

Speurtocht

In deze methode is er aandacht voor Suriname en de Nederlandse Antillen in hoofdstuk 5 van groep 8.

Tijdstip

In het materiaal voor groep 8 in hoofdstuk 18 aandacht voor de kolonies die vrij komen.

Wijzer door de tijd

In deze methode geen specifieke aandacht voor Suriname en de Nederlandse Antillen vanaf 1945.

Zee van tijd

In het materiaal voor groep 8 komen in thema 4 zowel de onafhankelijkheid van Suriname, de staatsgreep in 1980 als de relatie tussen Nederland en de Nederlandse Antillen aan de orde.

7 Foto's zijn te vinden op:

- www.entoen.nu/po/surinamenedenederlandseantillen: afbeeldingen van plantage Suriname, Beatrix en de onafhankelijkheid van Suriname, de ondertekening van de onafhankelijkheidsverklaring, de wisseling van de vlag en de kade van Willemstad op Curaçao.

Hier ook de visie van Fokke en Sukke op Suriname en de Nederlandse Antillen, maar deze voegt niets toe voor groep 7 / 8.

8 Audio-visueel materiaal

- www.entoen.nu: Canonclips

Suriname en de Nederlandse Antillen komen drie keer aan de orde: voor groep 5 / 6, groep 7 / 8 en voor groep 1 / 2 VO. De clips zijn heel korte filmpjes bestaande uit een inhoudelijke deel over het Canonvenster en een vraaggesprekdeed met kinderen.

De clip voor groep 5 / 6 heeft als invalshoek de invloed van Surinamers en Antillianen op de Nederlandse taal. Na een heel korte voorgeschiedenis komt aan de orde de trek van Surinamers en Antillianen naar Nederland met als herkenbaar element in de Nederlandse samenleving: woorden, gerechten, restaurants en muziek.

Vervolgens doen kinderen uitspraken over de volgende vragen:

- Waaraan herken je Surinamers en Antillianen?
- Merk je dat onze taal beïnvloed wordt door Surinamers en Antillianen?
- Ken jij Surinaamse en Antilliaanse woorden?

Dit vragengedeelte loopt uit op de vraag, die niet in de clip beantwoord wordt:

- Zullen dit soort woorden uiteindelijk ook in het Nederlandse woordenboek opgenomen worden.?

De clip voor groep 7 / 8 heeft als invalshoek de komst van Antillianen naar Nederland: enerzijds voor studie, anderzijds voor werk. Op de Antillen is te weinig werk (in de clip wordt gesteld dat de raffinaderijen gesloten zijn!). De

komst van Surinamers naar Nederland worden wel genoemd maar niet verklaard.

Vervolgens doen kinderen uitspraken over de volgende vragen:

- Wat vind jij ervan dat er zoveel Surinamers en Antillianen naar Nederland zijn gekomen?
- Zijn wij gastvrij?
- Er wonen al zo lang Surinamers en Antillianen in Nederland. Spreek jij al een paar woorden in het Surinaams?

Dit vragengedeelte loopt uit op de vraag, die niet in de clip beantwoord wordt:

- Welk Nederlands woord of gebruik zou een buitenlander als eerste moeten leren en waarom?
- www.entoen.nu: filmpjes

Op www.entoen.nu is een kort filmpje te bekijken over vertrek van Surinamers uit Suriname vlak voor de onafhankelijkheid, de aankomst in Nederland en de opvang in een tehuis in Soest (3min.22).

-
- www.schooltv.nl/beeldbank: filmpje over Nieuwkomers
-

- Teleblik: een tiental) Teleblikfilmpjes over Suriname en de Nederlandse Antillen zijn te vinden op <http://web.teleblik.kennisnet.nl>. Voor de Teleblikfilmpjes moet de school aangemeld zijn bij Teleblik.
-

9 Websites

De volgende websites geven informatie over Suriname en de Nederlandse Antillen:

- www.antillenhuis.nl
 - <http://geschiedenis.vpro.nl/dossiers>: Dossier Antillen en Suriname
 - www.stichtingkleurrijkleren.nl
-

10 Enige sporen van Suriname en de Nederlandse Antillen

In Nederland zijn verschillende sporen te vinden van de relatie met Suriname en de Nederlandse Antillen. In Koolstra, C. en M. Hell (2008), *Beleef toen nu!. De leukste plekken in Nederland die geschiedenis schreven* (Breda: mo'media) gaan de blz. 196-199 over Amsterdam, *de tweede stad van Suriname* met aandacht voor de Bijlmer, de Surinaamse markt in Amsterdam Zuid-Oost, het Anton de Komplein met het standbeeld van de vrijheidsstrijder en het Surinameplein met het Monument van het Besef.

In een groot aantal plaatsen in Nederland zijn er straatnamen, die gerelateerd zijn aan Suriname en de Nederlandse Antillen.
